

BIBLIOGRAFI

BIBLIOGRAFI

Buku Rujukan/Tesis

Abdul Halim Nasir dan Wan Hashim Wan Teh. 1994. *Rumah Melayu Tradisi*. Fajar Bakti Sdn. Bhd. Kuala Lumpur.

Abdullah bin Abdul Kadir Munshi. 1965. *Kesah Pelayaran Abdullah*. Malaysia Publications Ltd. Singapura.

1893. *Kesah Pelajaran Abdoellah bin Abdelkadir Moensji Dari Singapoera sampai ke negeri Kalantan*. (disalin oleh R. Brons Middel). Leiden.

Abdullah Muhammad. 1981. *Keturunan Raja-Raja Kelantan dan Peristiwa Bersejarah*. Perbadanan Muzium Negeri Kelantan.

Ahmad Fathy al-Fatani. 1994. *Pengantar Sejarah Patani*. Pustaka Darussalam. Alor Setar.

Asmad. 1990. *Kebudayaan Secara Umum (Siri Bunga Rampai Kebudayaan Malaysia)*. Associated Educational Distributors (M) Sdn. Bhd. Melaka.

Bangnara, A.. 1977. *Patani Dahulu dan Sekarang*. Penyelidikan Angkatan Patani. Patani.

Bruner, Edward M.. 1971. *The Expression of Ethnicity in Indonesia*. New York: Asia Society.

Buyong Adil. 1971. *Sejarah Johor*. Dewan Bahasa dan Pustaka. Kuala Lumpur.

Cushman, Jennifer W.. 1991. *Family and State; The Formation of a Sino - Thai Tin-mining Dynasty 1797 – 1932*. Oxford University Press. Singapore.

Earl, G.W. 1971. *The Eastern Seas*. Oxford University Press. London.

Fatimah Daud. 1985. *Perbandingan Stratifikasi Sosial Kerabat Nik, Wan dan Che di Kelantan* dalam Nik Safiah Karim(penyunting). *Kelantan dalam Perspektif Sosio-Budaya: Satu Kumpulan Esei*. Siri Penerbitan Jabatan Pengajian Melayu. Universiti Malaya. Kuala Lumpur. Bil.3.

Fox, Robin. (Terjemahan oleh Suffian Sahuri). 1985. *Persanakan dan Perkahwinan*. Dewan Bahasa dan Pustaka. Kuala Lumpur.

Foster, William Sir (ed.). 1930. *A New Account of the East Indies by Alexander Hamilton*. The Argonaut Press. London.

Gullick, J.M. 1992. *Rulers and Residents; Influence and Power in the Malay States: 1870 – 1920*. Oxford University Press. Singapore.

H. Zainuddin Hamidy dan Fachruddin Hs. (Terjemahan). 1997. *Tafsir Qur'an*. Pustaka Jiwa Sdn. Bhd. Kuala Lumpur.

Hasan Madmarn. 1990. *Traditional Muslim Institution in Southern Thailand: A Critical Study of Islamic Education and Arabic in the 'Pondok' and 'Madrasah' Systems of Pattani*. Tesis Ph.D. The University of Utah.

Heather Sutherland. 1978. *The Taming of The Trengganu Elite* dalam *Southeast Asian Transitions: Approaches Through Social History*. Yale University Press. New Haven and London.

Ibrahim Syukri. 1961. *Sejarah Kerajaan Melayu Patani*. Pasir Puteh. Kelantan.

Ismail Che Daud. 1988. *Tokoh-Tokoh Ulama' Semenanjung Melayu(1)*. Majlis Ugama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan. Kota Bharu. Kelantan.

Ismail Hamid. 1988. *Masyarakat dan Budaya Melayu*. Dewan Bahasa dan Pustaka. Kementerian Pendidikan Malaysia. Kuala Lumpur.

Khoo Kay Kim. 1984. *Kuala Terengganu: Pusat Perdagangan Antarabangsa* dalam Abdullah Zakaria Ghazali. *Terengganu: Dahulu dan Sekarang*. Persatuan Muzium Negara. Kuala Lumpur.

Koentjaraningrat. 1970. *Pengantar Antropologi*. Penerbitan Pustaka Antara. Kuala Lumpur.

Majlis Permesyuaratan Rakyat Melayu Patani (MPRMP). 1997. *Hidup Mati Bangsa Melayu Patani*.

Malcom, H.. 1839. *Travels in South-Eastern Asia, embracing Hindustan, Malaya, Siam and China*. II. Boston.

Maxwell, W.G. dan Gibson, W.S. 1924. *Treaties and Engagement Affecting the Malay State and Borneo*. London.

Mohd Zafrullah Haji Arifin. 1995/96. *Perkembangan Sosio-Ekonomi Masyarakat Melayu Patani di Bandar Kota Bharu, Kelantan; Satu Kajian Kes Melalui Persatuan Kebajikan Darul 'Arif (PESAKA)*. Latihan Ilmiah. Jabatan Pengajian Asia Tenggara. Universiti Malaya. Kuala Lumpur.

Mohd Zamberi A. Malek. 1993. *Umat Islam Patani: Sejarah dan Politik*. Penerbitan Hizbi. Shah Alam.

Moreland,W.H.,ed., 1967. *Peter Floris: His Voyage to the East Indies in the Globe, 1611-1615*. Hakluyt Society.

Moor, J.H.. 1968. *Notices of the Indian Archipelago and Adjacent Countries*. Frank Cass. London.

Muhammad Saleh Haji Awang (MISBAHA). 1954. *Mengkaji Sejarah Terengganu*. Jilid 1. Ahmadiyah Press. Singapura.

1992. *Sejarah Darul Iman Hingga 1361H = 1942M*. Persatuan Sejarah Malaysia Cawangan Terengganu. Kuala Terengganu.

1978. *Terengganu dari Bentuk Sejarah Hingga Tahun 1918M (1337H)*. Utusan Publications & Distributors. Kuala Lumpur.

Newbold, T.J. 1839. *Political and Statistical Account of the British Settlement in the Straits of Malacca*. Vol. 11. London.

Nooraini Awang. 1982/83. *Stratifikasi Sosial Kerabat Nik, Wan dan Che'; Satu Kajian Kes di Kelantan*. Latihan Ilmiah. Jabatan Antropologi dan Sosiologi. Universiti Malaya. Kuala Lumpur.

Pelly, Usman. 1983. *Urban Migration and Adaptation in Indonesia: A Case Study of Minangkabau and Mandailing Batak Migrants in Medan, North Sumatera*. University of Illinois at Urbana-Champaign.

Phraya Wichiankhiri. 1914. *Phongsawadan Muang Songkhla (Chronicle of Songkhla)*. Wachirayan National Library Compiler. No.3 of Prachum Phongsawadan. Bangkok. Thailand.

Rahmat Saripan. 1991. *Konsep, peranan dan institusi 'Penasihat' di Terengganu, Kedah dan Johor pada akhir abad ke-19 daripada perspektif Islam dalam masyarakat Melayu abad ke-19*. Dewan Bahasa dan Pustaka. Kuala Lumpur.

Salem, Jamel Raja. 1988. *The Impact of Sociocultural Factors Upon the Assimilation of Lebanese Moslem Groups in Metropolitan Detroit (Michigan)*. Tesis Ph.D. Wayne State University.

Shafei Abu Bakar. 1976/77. *Institusi Syeikh Abdul Malik bin Abdullah (Satu Corak Pengajian Tradisi di Terengganu) dan Kitab-Kitab Padanya*. Tesis Sarjana di IBKKM. Universiti Kebangsaan Malaysia.

. 1984. *Latar Belakang Keagamaan di Terengganu dalam Abdullah Zakaria Ghazali (ed.). Terengganu ; Dahulu dan Sekarang*. Persatuan Muzium Malaysia. Kuala Lumpur.

Shaharil Talib. 1984. *After Its Own Image: The Terengganu Experience, 1881 – 1941*. Oxford University Press. Singapore.

Skinner, G. William.. 1957. *Chinese Society in Thailand: An Analytical History*. Ithaca. Cornell University Press.

1958. *Leadership and Power in the Chinese Community of Thailand*. Ithaca. Cornell University Press.

Siti Hawa Haji Salleh. 1992. *Hikayat Patani*. Dewan Bahasa dan Pustaka. Kuala Lumpur.

Suebsonthi, Krich. 1980. *The Influence of Buddhism and Islam on Family Planning in Thailand: Communication Implication*. Tesis Ph.D. University of Minnesota.

Tarling, Nicholas. 1969. *British Policy Peninsula and Archipelago, 1824 – 1871*. Oxford University Press. Kuala Lumpur.

Thamsook Numnonda. 1966. *The Anglo Siamese Negotiations 1900-1909*. Tesis Ph.D. University of London.

Wan Mohd Saghir Abdullah, Haji. 1999. *Penyebaran Islam dan Silsilah Ulama Sejagat Dunia Melayu (Jilid 2)*. Persatuan Pengkajian Khazanah Klasik Nusantara dan Khazanah Fathaniyah. Kuala Lumpur.

1990. *Syeikh Daud bin Abdullah al-Fatani; Ulama' dan Pengarang Terulung Asia Tenggara*. Penerbitan Hizbi. Shah Alam.

1998. *Syeikh Faqih 'Ali al-Malbari al-Fathani* (Nenek Moyang Ulama dan Raja-Raja Melayu dalam Syeikh Faqih 'Ali al-Fathani(versi salinan Syeikh Daud bin Abdullah al-Fathani). *Tarikh Fathani*. Persatuan Pengkajian Khazanah Klasik Nusantara dan Khazanah Fathaniyah. Kuala Lumpur.

Wan Shafiah binti Wan Shafei. 1982/83. *Stratifikasi Sosial Kerabat Nik, Wan dan Che'*; *Satu Kajian Kes di Kuala Terengganu*, Latihan Ilmiah, Jabatan Antropologi dan Sosiologi, Universiti Malaya, Kuala Lumpur,

Wheatley, Paul. 1980. *The Golden Khersonese*. University of Malaya Press. Kuala Lumpur.

Winstedt, R.O. 1923. *Malaya; The Straits Settlements and The Federated and Unfederated Malay States*. Constable & Co. Ltd. Singapore.

Worawit Baru @ Ahmad Idris. 1995. *Tradition and Cultural Background of the Patani Region*. dalam Grabowsky, Volker. *Regions and National Integration in Thailand : 1892 – 1992*. Wiesbaden : Harrassowitz. Germany.

Majalah dan Jurnal

Allen, J. De V. "Sultan Zainal Abidin III: Possessor of Trengganu and All Its Districts". *Malaysia in History (MIH)*. Vol. XII. No. 1. 1968.

Mubin Sheppard, Tan Sri Haji. "Traditional Malay House in Trengganu and Kelantan". *JMBRAS*. Vol. 42. Pt. 2. 1969.

Chan Su-ming. "Kelantan and Terengganu 1909 – 1939". *JMBRAS*. Vol. XXXVIII. Pt. 1. 1965.

Clifford, H. "A Journey Through the Malay States of Terengganu and Kelantan". *The Geographical Journal*. Vol. IX. 1898.

Cushman, Jennifer W. dan Milner, A.C.. "Eighteenth and Nineteenth Century Chinese Accounts of the Malay Peninsula". *JMBRAS*. No. 52. 1979.

Dian. Bil 100. Ogos 1977.

Dunmore, John. "French Visitors to Terengganu in the Eighteenth Century". *JMBRAS*. No. 46. 1973.

Dusun Nyior. "The Rescue of 'Istana Tengku Nik' Trengganu". *Malaysia in History (MIH)*. Vol. XIII. No.2. Dec. 1970.

Ismail Che Daud. Pengasoh. Bil 525 dalam *Berita Harian*. 23 Jun 1997.

Khoo Kay Kim. "Trengganu and Kelantan in the 19th Century". *The Southeast Asian Review*. August 1976.

Mohamad bin Abu Bakar. "Haji Wan Abdullah bin Haji Wan Mohd Amin (Tuk Syeikh Duyong)". *PESAKA IV*. Monograf Lembaga Muzium Negeri Terengganu. 1987.

Mohd Zamberi A. Malek. "Kebudayaan dan Tamadun Melayu Patani". *Simposium Wilayah Perbatasan Malaysia-Thailand*. Jabatan Sejarah. Universiti Kebangsaan Malaysia. 16 Mac 1996.

Muhammad Saleh Haji Awang (MISBAHA). "Sepintas Lalu Jabatan Hal Ehwal Agama Terengganu". *PESAKA*. Lembaga Muzium Negeri Terengganu. 1989.

Shafie Abu Bakar. "Identiti Keagamaan dan Tradisi Pengajian di Terengganu". *PESAKA*. 1983.

_____. "Sejarah Perkembangan dan Pengaruh Pemikiran Ulama-Ulama Silam dalam Kehidupan Masyarakat Terengganu dan Alam Melayu". *Seminar Islam di Terengganu*. Wisma Darul Iman. Kuala Terengganu. 14 – 17 Julai 1991.

Shaharil Talib Robert. "The Trengganu Ruling Class in the Nineteenth Century". *JMBRAS*. V. 50. Pt. II. 1977.

Sharon Saleh. "Rumah Tiang Bua Belas Sudah Lenyap di Terengganu". *Mingguan Malaysia*. 6 April 1980.

Sheehan, J.J. "Seventeenth Century Visitors to the Malay Peninsula; An Extract from Mr. John Nieuhoff's Voyages and Travels to the East Indies" *Journal of the Malayan Branch Royal Asiatic Society (JMBRAS)*. V. XII Pt. II. 1934.

Sheppard, M.C. ff. "A Short History of Trengganu". *JMBRAS*. Vol. XXII. Pt. 3. June 1949.

Umar bin Musa. "Sheikh Abdul Kadir Bukit Bayas". *Seminar Tokoh Islam Negeri Terengganu*. 2 – 4 Muharram 1408/ 27-29 Ogos 1987.

Wan Mohd Saghir Abdullah, Haji. "Peranan Orang Melayu Patani di Dunia Perantauan". *Simposium Wilayah Perbatasan Malaysia – Thailand*. Jabatan Sejarah. Universiti Kebangsaan Malaysia. 16 Mac 1996.

Wyatt, D.K. "A Thai Version of Newbold's "Hikayat Patani" ". *JMBRAS*. V.40. Pt. 2. Disember 1967.

Yusof Embong. "Peranan dan Sumbangan Ulama' Terengganu (1800 – 1909)". *PESAKA VII*. Monograf Lembaga Muzium Negeri Terengganu. 1992.

Yusof Sukiman. "Tukang-Tukang Melayu Sudah Berkurangan". *Mingguan Malaysia*. 23 Mac 1980.

Jabatan dan Rekod

Borang Kaji Selidik (rujuk lampiran)

C.L.M 10/1957. Proclamation Under Section 7 of the Settlement Enactment District of Kuala Trengganu (17/7/1957) Mukim of Chabang Tiga.

C.L.M 10 'C'/57. 28/10/1958. Arkib Negara Cawangan Terengganu. Kuala Terengganu.

C.L.M 100/55. Extension of Town of Kuala Terengganu. 13/8/1955. Peta Jabatan Ukur dan Pemetaan Terengganu. Negeri Terengganu. 1996

C.L.M 95A/54. Peta Jabatan Ukur dan Pemetaan Negeri Terengganu. 1996.

C.O 273/474. Gabenor (Sir Arthur Young) kepada Pejabat Kolonial. 1918.

C.O 840. Admin Reports, Kelantan and Trengganu 1910-1930. Walter D. Scott. British Agent. Trengganu.

Jabatan Sejarah dan Arkib. Muzium Negeri Terengganu. Terengganu. 1996.

Kertas Mesyuarat (Lalulintas) Bil. 2/86 dalam *MPKTR 13/1-23 – (34)*. 20 November 1986.

Mentri Besar's Office (MBO) Terengganu. 154/1350. Kenyataan Banci Rakyat 1931.

Peta 42-C-II-11[Lama]. Peta Jabatan Ukur dan Pemetaan Negeri Terengganu. 1996.

Peta 42-C-II-11[Baru]. Peta Jabatan Ukur dan Pemetaan Negeri Terengganu.
1996.

Rancangan Tempatan Kawasan Perancangan Pusat Bandar Kuala Terengganu. Majlis Perbandaran Kuala Terengganu (1991 – 2000). *MPKT*.
Ogos 1993.

Salasilah Keturunan Nakhoda Wangkang (Champa) dan Fakoh Ali al-Malbari
(Bugis)

Senarai Ahli Jawatankuasa Persatuan Muhajirin Patani 1996/98.

S.C.T 36/57 (Pt. I & III) ; 65/57 ; 79/57 dan 57/57. (Senarai tuanpunya tanah di Mukim Pulau-Pulau. Kuala Terengganu.)

Senarai lot tanah Kampung Petani, Kuala Terengganu. *Pejabat Tanah dan Galian Negeri Terengganu*. Wisma Darul Iman, Kuala Terengganu. 1996.

SUK.TR 572/111/Bhg. 3. 27 Jun 1988.

Unit Rancangan Tempatan Kuala Terengganu. 1991.

Warta Kerajaan Negeri Terengganu. Jilid 40. No. 23. 5 November 1987.

Temuramah/Wawancara

Abdul Rahman bin Ahmad al-Fatani, Tuan Guru Haji. Kolej Sultan Zainal Abidin (KUSZA). Kuala Terengganu. 23 Jun 1996.

Ahmad Abdul Rahman, Ustaz. Gong Badak. Kuala Terengganu. 15 Jun 1996.

Ahmad bin Musa, Haji. 20-A, Kg. Petani. Kuala Terengganu. 9 Januari 1996.

Che Zainun binti Che Awang. 3440, Pulau Duyong Kecil. Kuala Terengganu. 1996.

Salim bin Sulong (Yang Dipertua Persatuan Muhajirin Patani). Restoran Nil. Batu Burok. Kuala Terengganu. 16 September 1996.

Wan Abdullah bin Wan Muda, Haji. Kg. Losong Hj. Long. Kuala Terengganu. 23 Julai 1997.

Wan Embong bin Wan Ismail, Haji. 1570, Bukit Besar. Kuala Terengganu. 7 Mei 1997.

Wan Hanif bin Wan Embong. Kampung Bukit Bayas. Kuala Terengganu. 9 Disember 1997.

Wan Kamal bin Wan Mahmud, Tuan Haji. Losong Haji Long. Kuala Terengganu. 23 Julai 1997.

Wawancara Tokoh

Yang Berhormat Haji Wan Abdul Mutalib Wan Embong (Tokoh Politik)

Haji Wan Mohd Albakri Wan Md. Noor (Tokoh Ekonomi)

Tuan Guru Haji Abdul Rahman bin Ahmad (Tokoh Agama)

Ustaz Osman Abdul Latiff (Tokoh Sosial)

Encik Mohd Salim Haji Sulong (Tokoh Ekonomi)